

RÖVIDEN

Rendhagyó szerzői est

Pozsony. Szunyog Zsuzsa Szél, szoknya, tenger című, tavaly megjelent prózakötete idén megkapta az Irodalmi Alap Madách-nívódíját. A szerző ebből a kötetből válogatott szövegrészleteket, amelyek mellé ismert melódiákat, illetve saját dalait szerkesztette, rövid tánc-koreográfiákkal kiegészítve. Az alkotói folyamat végén zenés-táncos performansz született, egy „öröm-drama-szerelem előadás”. Ezt mutatja be Szunyog Zsuzsa ma 19 órától az Ifjú Szívek Táncszínházban. Zongorán közreműködik Lovász Bálint. (k)

Díjat kapott az Újratervezés

Berlin. Az Újratervezés című magyar alkotás nyerte a Car Shorts nemzetközi rövidfilmes versenyt Berlinben, melyet idén első alkalommal hirdettek meg. A második a Crash Course című holland, a harmadik a Gelato Go Home című brit animáció lett a közönség szavazatai alapján. Tóth Barnabás Újratervezésének nézői egy idős párt kísérhetnek autótúraikra. A 12 perces film Magyarországon hatalmas internetes nézettséget ért el: a jelölés után majdnem egymillióan nézték meg. A Car Shorts rövidfilmes versenyre csaknem hatvan

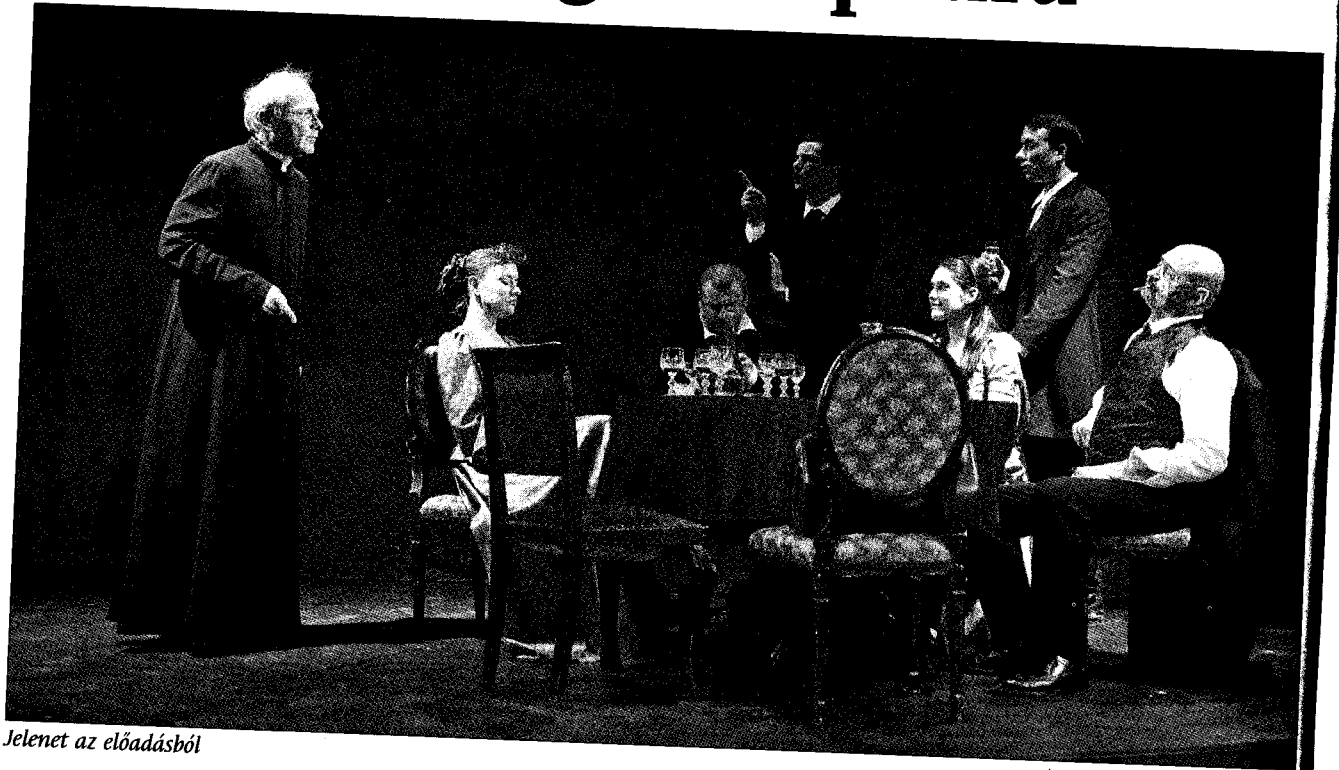
A Különös házasság a Jókai Színházban: Závada a szöveg varázsán túl meglehetősen eredményesen küzd meg az alapanyaggal

Mikszáth-etüdok forgószínpadra

Mikszáth Kálmán Különös házassága 1900-ban jelent meg, az író egy csaknem száz évvel korábbi, a 19. század elején játszódó – valós eseményeken alapuló, de azoktól jócskán elrugaszkodó – történetet mesél el az azóta klasszikus irodalmi értéké vált regényében. Závada Pál bő egy évtizeddel ezelőtt a budapesti József Attila Színház számára írta színpadra a művet. Ezt a változatot játsszák most Komáromban, Valló Péter rendezésében, mai színházi nyelven.

LAKATOS KRISZTINA

Závada érezhetően élvezetet talál a gazdag mikszáthi nyelvben: a párbeszédet szinte tisztán a regényből emeli át. Így, aki kellő „előképzettséggel” ül be a Jókai Színház nézőterére, hozzáadott értéként a regény – vagy az 1984-ben készült tévéfilmsorozat – mondataira is ráismerhet. („Igen szomorú, hogy a hadihajón, amelyet elsüllyesztettünk, rajta volt az ön búzája is, de el kellett süllyesztenünk, uram, mert rajta voltak ellenségeink is, akik a mi hajónkat ronszolják vala össze” – ezzel az emlékezetes szentenciával zárja le Buttler János gróf pokoljárását Fischer érsek a könyvben, és igen, ez csaknem ugyanígy most is elhangzik.) A szöveg varázsán

Jelenet az előadásból

(Kiss Gibbó Gábor felvétele)

Ehhez az alaphoz Valló Péter – aki nemcsak rendezőként, hanem díszlettervezőként is jegyzi az előadást – a forgószínpadban találta meg az adekvát formát. A forgószínpad itt és most nem csak technikai eszköz, amely a gyors jelenetváltásokat teszi lehetővé. Az előadás meghatározó szervezőelvévé válik – jó és kevésbé jó értelemben egyaránt. A sötét, minimalista játéktérben ez a forgószínpad érzékelteti nemcsak a helyszínnek változását, hanem az idő előrehaladtát is. Csak ülünk és nézünk, ahogy a képek gyorsan elperegnek: ahogy a fiatal Buttler gróf és barátja belovagol a színpad

játékukkal vissza- és részben előreutalniuk, majd továbblépniük egy másik, másfajta érzelmi kondíciókat igénylő szituációba. Ennek eredményeként egy-egy helyzetben meglehetősen egydimenziós karaktereket látunk, amelyek az este végére vagy összeállnak valamivé, vagy sem. Hogy csak a főbb figurákat említsük: Buttler János (Tóth Károly egyetemi hallgató alakítja) az első felvonás jeleneiben könnyű eszű, gondtalan fiatal arisztokrataként jelenik meg, a második felvonásban aztán súlyt tud adni a szerepének. Dóry Mária (Bárdos Judit) a

megoldóemberré. Szucsinka plébános (Mokos Attila) előbb nagyon kéjsóvár, utóbb nagyon gonosz. Horváth Piroska (Drága Diána m. v.) olyan... protestáns módon hűséges... Mi pedig ülünk, és olykor az az érzésünk támad, mintha egy szappanopera random módra kiválasztott epizódjai zúdulnának ránk. Egészen a bírósági jelenetig – mert ott és akkor azért kifekszik magukat a dolgok, és hirtelen tétje lesz az addig történeteknek. Elhisszük, hogy itt valami szörnyűség történik: egy fiatalember, akinek minden bűne anyyi, hogy rosszkor volt rossz helyen.

ler János grófnak mindezt cinikusan a szemébe is mondják: sajnálatos, hogy azon a bizonyos elsüllyesztett hadihajón rajta volt az ő búzája is...

A Jókai Színház repertoárjában a Különös házasságnak kettes szerepet szánunk. Egyrészt, tájolható előadás, azaz a következő hónapokban számos művház színpadán találkozhat vele, aki csak akar. Másrészt, a klasszikus magyar irodalmi művek feldolgozásai törvényszerűen a diákbérletben kötnek ki. És itt érdemes felvetni az örök kérdést, mi végre vannak,

Díjat kapott az Újratervezés

Berlin. Az Újratervezés című magyar alkotás nyerte a Car Shorts nemzetközi rövidfilmes versenyt Berlinben, melyet idén első alkalommal hirdettek meg. A második a Crash Course című holland, a harmadik a Gelato Go Home című brit animáció lett a közönség szavazatai alapján. Tóth Barnabás Újratervezésének nézői egy idős párt kísérhetnek autótújtáikra. A 12 perces film Magyarországon hatalmas internetes nézettséget ért el: a jelölés után majdnem egymillióan nézték meg. A Car Shorts rövidfilmes versenyre csaknem hatvan ország 351 alkotója küldte el művét. A kiválasztott 24 alkotásra négy héten át lehetett szavazni a www.carshorts.com oldalon; összesen mintegy 71 ezer szavazat érkezett. A 24 filmet a portálon továbbra is meg lehet tekinteni. (MTI)

színházi nyelven.

LAKATOS KRISZTINA

Závada érezhetően élvezetet talál a gazdag mikszáthi nyelvben: a párbeszédet szinte tisztán a regényből emeli át. Így, aki kellő „előképzettséggel” ül be a Jókai Színház nézőterére, hozzáadott értéként a regény – vagy az 1984-ben készült tévéfilmsorozat – mondataira is ráismerhet. („Igen szomorú, hogy a hadihajón, amelyet elsüllyesztettünk, rajta volt az ön búzája is, de el kellett sülyesztenünk, uram, mert rajta voltak ellenségeink is, akik a mi hajónkat roncsolják vala össze” – ezzel az emlékezetes szentenciával zárja le Buttler János gróf pokoljárását Fischer érsek a könyvben, és igen, ez csaknem ugyanígy most is elhangzik.) A szöveg varázsán túl azonban az adaptáció szerzője meglehetősen eredményesen küzd meg az alapanyaggal: elke-rüli a nagyepika, a nagy elbeszélés csapdáit, színházban gondolkodva színházi helyzeteket teremt. Szereplőket von össze és iktat ki, kulcsszituációkra fókuszál, miközben – és talán ez az átirat legjellemzőbb vonása – rövid képekre, jelenetekre tördeli a cselekményt.

Jelenet az előadásból

Ehhez az alaphoz Valló Péter – aki nemcsak rendezőként, hanem diszlettervezőként is jegyzi az előadást – a forgószínpadban találta meg az adekvát formát. A forgószínpad itt és most nem csak technikai eszköz, amely a gyors jelenetváltásokat teszi lehetővé. Az előadás meghatározó szervezőelvévé válik – jó és kevésbé jó értelemben egyaránt. A sötét, minimalista játéktérben ez a forgószínpad érzékelteti nemcsak a helyszínek változását, hanem az idő előrehaladtát is. Csak ülünk és nézünk, ahogy a képek gyorsan elperegnek: ahogy a fiatal Buttler gróf és barátja belovagol a vetített vászon előtt; ahogy Horváth Piroska kisbaltájával idillien napfürdőzik az erdőszélen; ahogy Dóry baronesszt Szucsinka plébános megkörnyékezi a bíborvörös heverőn...

A pergős jelenetváltások miatt nincsenek könnyű helyzetben a szereplők. Egy-két perc alatt kell helyzetet és jellemet teremteniük, a töredezettség okán, a hézagokat kitöltendő,

játékukkal vissza- és részben előreutalniuk, majd továbblépniük egy másik, másfajta érzelmi kondíciókat igénylő szituációba. Ennek eredményeként egy-egy helyzetben meglehetősen egydimenziós karaktereket látunk, amelyek az este végére vagy összeállnak valamivé, vagy sem. Hogy csak a főbb figurákat említsük: Buttler János (Tóth Károly egyetemi hallgató alakítja) az első felvonás jeleneteiben könnyű eszű, gondtalan fiatal arisztokrataként jelenik meg, a második felvonásban aztán súlyt tud adni a szerepének. Dóry Mária (Bárdos Judit) a megesett bárónő szerepében ügyesen eltávolodik a naivás kliséktől, karcosabb karaktert mutat, majd a történet előrehaladtával egyre megtörtebb, ahogy a rákényszerített szerep bábójává válik. Az asztal örömeinek hódoló, a családjában zajló drámát elhomályosult szemmel ignoráló Dóry báró (Fabó Tibor) egy váltással alakul át megátalkodott, a becsület illúzióját a végsőkig védelmező

megoldóemberré. Szucsinka plébános (Mokos Attila) előbb nagyon kéjsóvár, utóbb nagyon gonosz. Horváth Piroska (Drága Diána m. v.) olyan... protestáns módon hűséges... Mi pedig ülünk, és olykor az az érzésünk támad, mintha egy szappanopera random módra kiválasztott epizódjai zúdulnának ránk. Egészen a bírósági jelenetig – mert ott és akkor azért kifekszik magukat a dolgok, és hirtelen tétje lesz az addig történetnek. Elhisszük, hogy itt valami szörnyűség történik: egy fiatalember, akinek minden bűne annyi, hogy rosszkor volt rossz helyen, lemondhat az életéről, a boldogság, az igazság (szolgáltatás) esélyéről. Hiába a sokéves harc, a rengeteg meghozott áldozat, minden reménye semmivé válik, mert a hatalom (itt és most: a klérus) csak egyet akar: kikezdetlenül megőrizni a saját pozícióját. És ebből a szempontból az egyéni sérelem érdektelen, a nagyobb játszmaiban egy élet minden további nélkül beáldozható. Butt-

ler János grófnak mindezt cinikusan a szemébe is mondják: sajnálatos, hogy azon a bizonyos elsüllyesztett hadihajón rajta volt az ő búzája is...

A Jókai Színház repertoárjában a Különös házasságnak ket-tős szerepet szánunk. Egyrészt, tájolható előadás, azaz a következő hónapokban számos műház színpadán találkozhat vele, aki csak akar. Másrészt, a klasszikus magyar irodalmi művek feldolgozásai törvényszerűen a diákberletben kötnek ki. És itt érdemes felvetni az örök kérdést, mi végre vannak, ideális esetben merre tartanak a színpadi regényadaptációk. Le-képezhetik-e az olvasmányélményt? Igazodhatnak-e valami nehezen meghatározható „eredetihez”? Vagy tekintsük őket inkább többé, mint kevésbé ön-álló művészi vízióknak? Általában is, most is inkább ez utóbbira szavazok. A komáromi társulat Különös házassága ebben a megközelítésben legalábbis érdekes színpadi kísérlet. Akár még működhet is.

(Kiss Gibbó Gábor felvétele)

FOTÓHÓNAP

Fotós séta a manézs körül

TALLÓSI BÉLA

A Pozsonyi Magyar Intézet Bácsi Róbert László Manézs című kiállításával gazdagítja a Fotóhónap rendezvénysorozatát. Az idei Fotóhónap egyik témaköre a színházi fotó. Ezzel részben a színház és a fotóművészet szoros kapcsolatát szeretnék volna hangsúlyozni a szervezők, rámutatva: a fotográfia az egyik módja annak, hogy halhatatlanná tegye a pil-

méletelhetlen pillanatában zajló játék festett otthonába vezet el. Egy zárt világba, amit Bácsi Róbert László egészen más-képp mutat meg, mint amilyennek ismerheti a cirkuszba járó közönség. Hiszen a néző csak a produkciót, „a végterméket” csodálhatja meg. Azt a színes, fényben úszó, csillogó mutatványkavalkádot, ami a porondon zajlik. A cirkusz másik arca azonban, ami a manézs „tuloldalán”, a függöny mögött

Csizek Gabriella, a kiállítás kurátora –, ahol generációról generációra száll a szakmai tudás, ahol a dolgok mintha nem vagy csak alig változnának, és ha teszik, azt is csak lassan. Ahol a produkció és az arra való felkészülés az élet legfontosabb eseménye és tevékenysége. Ahol a nézők számára a műsorszámokban megjelenő különös egymásrautaltság az élet más színterein is létező erő. Mindezeket olyan finom

